

Tietoa laajamittaisen maahantulon varautumisen alueellisille yhteistyöryhmille

Maahanmuuttovirasto vastaa 1.1.2022 alkaen laajamittaisessa maahantulossa vastaanoton järjestämisen valmiussuunnittelusta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa muuttoliikkeeseen, joten tässä tiiviisti tilannekuva ja viraston toimenpiteet.

Tilannekuva

Ukrainassa käytävän sodan tilannekuva muuttuu päivittäin. Merkittävä osa ukrainalaisista pakenee ensisijaisesti maan sisällä. Ulkomaille lähtijät pakenevat Ukrainan naapurimaihin ja EU-maihin, joissa on merkittäviä ukrainalaisvähemmistöjä, kuten Puolassa, Tšekissä, Saksassa, Italiassa ja Espanjassa. Arviot ulkomaille tulevista pakolaismääristä ovat vaihdelleet sadoista tuhansista useisiin miljooniin. Pakolaisten määrä riippuen sodan kulusta, jota kukaan ei kykene ennustamaan.

Ukrainan kansalaisilla on oikeus tulla EU-alueelle viisumivapaasti biometrisellä passilla. Oleskeluoikeus on tällöin 3 kk. Oleskelijan status voi muuttua tuona aikana turvapaikanhakijaksi, työntekoon perustuvaksi oleskeluluvaksi tai mahdollisesti myöhemmin käyttöön otettavan väliaikaisen suojelun mukaisen direktiivin mukaiseksi oleskeluluvaksi.

Tilanteen kehittymisestä riippuen, jatkossa EU:ssa voi tulla käsiteltäväksi vastuun jakaminen. Kysymykseen voisivat tulla sisäiset siirrot jäsenmaasta toiseen perustamissopimuksen hätätila-artiklan nojalla. EU:n sisäministerit keskustelevat torstaina 3.3. tilapäisen suojelun direktiivin aktivoinnista. Maahanmuuttovirasto varautuu ukrainalaisten laajenevaan ja laajamittaiseen maahantuloon.

Ukrainan tilannekuva, pakolaismäärät ja liikkeet muuttuvat näinä päivinä niin nopeasti, että nyt kirjattu on lähetettäessä vanhaa tietoa. YK:n mukaan neljäntenä sotapäivänä ulkomaille lähteneen pakolaismääräksi arvioitiin lähes 370 000 ja kolme päivää myöhemmin 1.3. 2022 arvio oli jo yli 650 000 pakolaista. Miljoonan pakolaisen määrä lienee tällä hetkellä ylittymässä, ellei jo ole. Venäjä on ilmoittanut sotatoimiensa jatkuvan tavoitteeseen saakka.

Maahanmuuttoviraston toimenpiteitä

Nykyiset toiminnassa olevat vastaanottokeskukset kykenevät vastaamaan Ukrainasta tulevien turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun. Maahanmuuttovirasto on ollut yhteydessä kaikkiin toiminnassa oleviin vastaanottokeskuksiin ja viraston tilannekeskus on koonnut tiedot keskusten valmiudesta hätä- ja lisämajoituspaikkojen ja materiaallisen valmiuden osalta. Valmius on suunnitelmien mukainen. Päätöksiä kapasiteettien nostosta valmistellaan.

Viime vuoden loppupuolella Maahanmuuttovirasto on Webropol -kyselyn kautta kartoittanut eri kirkkokuntiin kuuluvien seurakuntien mahdollisuuksia luovuttaa tarvittaessa hätä- ja lisämajoitustiloja. Kysely on lähetetty uudelleen seurakunnille päivitettäväksi.

Kuntaliitto on yhteistyössä Maahanmuuttoviraston kanssa ja Sisäministeriön myötävaikutuksella laatinut kunnille ohjeen laajamittaisen maahantulon varautumisesta

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2142-laajamittaisen-maahantulon-valmiussuunnitelma>

Lisäksi virasto on sopinut, että Kuntaliitto välittää oman webropol-kyselypohjan myös kunnille. Kartoitettavat tilat voivat palvella kuntien omia mahdollisia evakoinnin ja suojaväistön tarpeita, sekä laajenevan tai laajamittaisen maahantulon hätä- ja tilapäismajoitusta.

Laajenevassa ja laajamittaisessa maahantulossa – varsinkin jos tulijoita on paljon lyhyessä ajassa – tarvitaan alkuun hätä- ja tilapäismajoitustiloja ennen kuin on saatu perustettua riittävä määrä vastaanottokeskuksia. Majoitustarve hätä- ja tilapäismajoitustiloissa voi kestää muutamista päivistä muutamaa kuukautta riippuen vastaanottokeskusten perustamisnopeudesta.

Kunnat voisivat hyödyntää tilakartoitus ja katselmustyössä pelastuslaitosten osaamista. Maahanmuuttovirasto on ollut mukana, muutamassa pilottikokeilussa, jossa alueen pelastuslaitoksen vetämänä on sovitusti tarkasteltu kunnassa olevia, majoitukseen sopivia tiloja. Tarkastelussa on hyödynnetty Merlot-palotarkastustietokannan rakennustietoja. Esimerkiksi Häme 21 harjoitukseen liittyen Kanta-Hämeen kunnissa kerättiin kunnan suojaväistön ja laajamittaisen maahantulon tarpeet huomioon ottavat tilatiedot. Tarpeet ovat samoja "soppaa, suojaa ja saniteettia" perustarpeita. Tähän astiset pilotointikokeilut ja harjoitukset ovat olleet samalla osa alueellista varautumista kansallisen riskiarvion mukaisesti laajamittaisen maahantulon varalta.

Lisäksi

Aikaisemmin ukrainalaiset ovat muuttaneet Suomeen pääasiassa töihin. Ukrainalaiset muodostavat suurimman osan Suomen kausityövoimasta ma- ja metsätalousaloilla.

Ukrainan pakolaistilanteeseen liittyy uusi ilmiö, jossa suomalaiset järjestävät ukrainalaisten pakolaisten noutoja esimerkiksi Puolasta tai Tallinnasta tai Suomen puolelta satamista. Noutoja voivat järjestää yksityiset kansalaiset tai järjestöt. Usein taustalla on yhteyksiä jo oleskeluluvan saaneisiin tai/ja kausityössä Suomessa oleviin tai joskus olleisiin. Suomalaisen toteuttamat noudot ja noudettujen majoituksen varmistaminen ja pakolliset viranomaistoimet muodostavat oman koordinointi- ja tiedottamishaasteen Maahanmuuttovirastolle. Viraston tilannekeskus pyytää [ilmoittamaan Ukrainasta saapuvien kuljetuksista Maahanmuuttovirastolle ennakoon](#).

Ukrainan tilanteen vuoksi eri toimijat tarjoavat majoitustiloja. Tarjoajille löytyy asiasta tietoa Maahanmuuttoviraston verkkosivulta osiosta *Usein kysytyt kysymykset Ukrainasta* migri.fi/ukk-ukraina. Tarjolla olevan kiinteistön tiedot voi laittaa Maahanmuuttovirastoon tiedoksi sähköpostilla osoitteeseen migri@migri.fi.